

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-173/14-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní umělecká škola Jablonné nad Orlicí
Sídlo	Aloise Hanuše 384, 561 64 Jablonné nad Orlicí
E-mail právnické osoby	zus.jablonne@worldonline.cz
IČO	72 068 752
Identifikátor	691 001 804
Právní forma	příspěvková organizace
Zastoupená	Davidem Serbouskem, ředitelem školy
Zřizovatel	Město Jablonné nad Orlicí
Místo inspekční činnosti	Aloise Hanuše 384, 230 a 85, 561 64 Jablonné nad Orlicí
Termín inspekční činnosti	24. až 26. únor 2014

Inspekční činnost v Základní umělecké škole Jablonné nad Orlicí (dále škola) byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

- Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zjišťování a hodnocení naplnění platných učebních dokumentů a školního vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání (dále ŠVP ZUV) a jeho souladu s právními předpisy a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní umělecké vzdělávání (dále RVP ZUV) vykonané podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Škola vykonává činnost základní umělecké školy v hudebním, výtvarném, tanečním a literárně-dramatickém oboru. Její kapacita je 250 žáků, vzdělávání poskytuje v přípravném, I. a II. stupni základního studia. Pro svou činnost využívá tři pracoviště, v hlavní budově (Aloise Hanuše 384) sídlí ředitelství školy, probíhá zde většina individuální a skupinové výuky hudebního oboru. Zázemí zde má též výtvarné vzdělávání. Část budovy v těsném sousedství slouží především tanečnímu oboru. V bývalé škole stojící nedaleko jsou vyučovány zejména kolektivní hudební předměty.

Kapacita školy je každoročně téměř naplněna, k základnímu uměleckému vzdělávání bylo pro letošní školní rok přijato 242 žáků. V době inspekční činnosti navštěvovalo hudební obor 137, výtvarný 27 a taneční 74 žáků. Literárně-dramatický obor není dlouhodobě vyučován. Škola poskytuje vzdělávání nejen žákům místním, ale i těm ze širokého okolí. Rodiči z přilehlých obcí je hojně využívána a jejich děti tvoří více než polovinu z celkového počtu.

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Podmínky pro rovný přístup žáků ke vzdělání škola vytváří v souladu s platnými právními předpisy, o přijímacím řízení informuje způsobem dostupným široké veřejnosti (prostřednictvím webových stránek, městského zpravodaje, formou plakátů také v okolních obcích). Pro posouzení předpokladů uchazečů o umělecké vzdělávání v jednotlivých oborech využívá vlastní kritéria. Rodičům žáků sociálně znevýhodněných, pokud takové identifikuje, napomáhá se sjednáním finanční spoluúčasti nadačního fondu, a tím přispívá k vyrovnání jejich příležitostí ve vzdělávání.

Základní umělecké vzdělávání je v přípravném studiu, v 1. a 2. ročnících I. a II. stupně realizováno podle ŠVP ZUV, dále probíhá podle platných učebních osnov pro základní umělecké školy. Realizovaný ŠVP ZUV zohledňuje vnější prostředí, možnosti a konkrétní podmínky školy, vypovídá o její koncepci a cílech vzdělávání zaměřených na podporu utváření a rozvoje kompetencí daných RVP ZUV. Vzdělávací obsah je dobrým východiskem pro rozpracování konkrétních záměrů, v jejich plánování je však méně zřejmé systematické zohlednění individuálních dispozic a vzdělávacích potřeb jednotlivých žáků. Také hodnotící procesy nejsou dosud funkční, neboť nástroje ke zjišťování potřebných informací v jednotlivých oblastech nejsou nastaveny.

Ředitel školy byl do funkce jmenován od 1. srpna 2012 a splňuje předpoklady pro její výkon. Absolvoval funkční studium, své znalosti v oblasti řízení si průběžně rozšiřuje cíleným dalším vzděláváním. Po svém nástupu do vedení školy zaměřil pozornost nejen na zajištění jejího chodu, ale i na postupnou obnovu materiálního vybavení a posílení finančních možností. Svým vstřícným přístupem vytváří pozitivní atmosféru na pracovišti, což se odráží i směrem k žákům a jejich rodičům. Vnitřními normami vymezil kompetence jednotlivým pracovníkům a delegoval na ně i úkoly spojené se zabezpečením různorodých aktivit školy. V průběhu inspekční činnosti doplnil školní matriku a třídní knihy o část chybějících údajů o průběhu vzdělávání. Konkretizoval školní řád (v oblasti práv a povinností žáků a jejich zákonných zástupců, bezpečnosti a ochrany zdraví žáků včetně prevence před sociálně patologickými jevy) a prokazatelně s ním seznámil zaměstnance školy. V součinnosti se zřizovatelem požádal o změnu v rejstříku škol a školských zařízení týkající se výmazu literárně-dramatického oboru, pro jehož výuku škola nemá vytvořeny podmínky ani vzdělávací obsah v ŠVP ZUV a nepočítá s jeho obnovením. Povinná dokumentace je nyní vedena v souladu s právními předpisy.

Vzdělávací proces zabezpečuje 12 pedagogických pracovníků (celkem 8,1 úvazků) s dlouholetými zkušenostmi, kratší dobou praxe i začínajícími. Převážná většina z nich ve škole pracuje na zkrácený úvazek. Pedagogický sbor je téměř plně kvalifikovaný, pouze dva učitelé si odbornou či pedagogickou způsobilost doplňují. Jeden z nich je začínající, ředitel školy pověřil zkušenou kolegyni jeho uváděním, metodickou pomoc mu však poskytují především vyučující na konzervatoři. Učitelé se aktivně zapojují do organizace kulturních akcí pro veřejnost, jejich profesní zaměření (např. aktivní hudební či taneční praxe, zájem o uměleckou fotografii) škola využívá k obohacení vzdělávací nabídky a vzájemné spolupráci. Uplatnění zkušenějších žáků spolu s vyučujícími v rámci těchto aktivit přispívá ke zhodnocení jejich poznatků a dovedností v praxi. Pro další vzdělávání pedagogických pracovníků vytváří škola vhodné podmínky, ne všichni je však využívají. Část učitelů se pravidelně účastní interpretačních kurzů a oborově zaměřených seminářů, jejichž náplní je i využití moderních pedagogických přístupů. Strategie zohledňující celkový rozvoj školy není v této oblasti stanovena. Pravidelná jednání pedagogické rady slouží zejména k hodnocení výsledků žáků a řešení organizačních záležitostí. Chybí však pedagogická diskuse k otázkám vzdělávacího procesu, naplňování ŠVP ZUV a přenos nových informací ze vzdělávání. Negativem je i dlouhodobá neúčast výrazné části pedagogického sboru. Méně účinně se proto daří zavádět inovativní prvky do vzdělávání v souladu s kurikulární reformou.

Dvě pracoviště školy sídlí v propojených budovách, jejichž přízemní prostory využívá sbor dobrovolných hasičů, ve zbývajících částech objektů jsou vybudovány bytové jednotky. Vnitřní uspořádání budov, jejich specifický charakter i umístění nevytváří zcela optimální podmínky pro realizaci uměleckého vzdělávání a škola má jen minimální možnosti se rozvíjet či touto cestou přirozeně kultivovat kulturní a estetické cítění žáků. Ředitel školy po svém nástupu do funkce prohloubil v oblasti materiálního zajištění spolupráci se zřizovatelem i okolními obcemi a podařilo se mu získat skromný příspěvek na provoz, vyměněna byla také okna v tanečním sále. Nově byla vybavena učebna hudební nauky, která disponuje i interaktivní tabulí. Taneční obor získal ozvučovací techniku, proběhly potřebné opravy a údržba hudebních nástrojů. Přes tato dílčí zlepšení nejsou materiální podmínky zcela příznivé, což se projevuje zejména ve výrazném opotřebením základního vybavení tanečního sálu (podlahových krytin) i estetické úpravě tříd pro individuální výuku. Bezpečnost žáků se škole daří zajišťovat, dokladem účinnosti přijatých opatření je nízký počet poranění za uplynulé období. Prevence úrazů je zřejmá ze zápisů v třídních knihách, žáci jsou přiměřenou formou seznamováni s ochranou zdraví a možným nebezpečím.

Škola má stanoveny priority především v oblasti rozvoje materiálních podmínek a daří se jí realizovat dílčí kroky k jejich zlepšení. Stávající stav přesto zcela nekoresponduje s nároky na umělecké vzdělávání, limitující je prostorové zázemí. Dobrým předpokladem pro naplňování vzdělávacích programů je téměř plně kvalifikovaný pedagogický sbor a aktivní zájem části učitelů o obor i dění ve škole. Řízení školy přispívá k pozitivnímu klimatu, dosud však chybí důraz na kvalitu vzdělávacího procesu s využitím moderních přístupů, individualizace a evaluačních procesů.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Organizace vzdělávání umožňuje efektivní propojení individuálních, skupinových i kolektivních forem výuky, využívá mezipředmětových vazeb i přirozených oborových souvislostí. K uplatnění dosažených dovedností žáků, k rozvoji jejich smyslu pro týmovou práci a zodpovědnost, prezentaci na veřejnosti škola využívá různé společenské akce

(vystoupení, výstavy, koncerty aj.). Výuku hudebního oboru zpestřují instrumentální uskupení, souhra s druhým nástrojem či čtyřruční hra. Žákům tanečního oboru je program obohacován o víkendová setkávání, což podporuje navazování nových kontaktů i získávání zkušeností.

Pedagogický styl byl napříč obory vstřícný a v převážné většině podporující, komunikace pedagogů s žáky navozovala příznivé psychosociální klima a partnerskou pracovní atmosféru. Osobní přístup umožňoval vytvoření těsnějšího pouta na základě důvěry a vzájemné úcty.

Prostřednictvím vhodně a nenásilně zařazených metod procvičování a opakování ve spojení s častým střídáním činností se při hře na nástroj dařilo v některých hodinách pozitivně žáky motivovat, získávat jejich zájem i udržovat pozornost. Chybějící zohlednění jejich individuálních potřeb a ustálený průběh výuky se však v dílčích případech projevoval nižším soustředěním. Názorná ukázka byla téměř vždy nedílnou součástí vyučovacího procesu, což přispívalo ke snadnějšímu pochopení i rychlejšímu zvládnutí probíraného problému. Práce s výrazovými prostředky ve spojení s konkrétními příklady vedla k přirozenému vyjádření přednesových skladeb. Obohacením vyučování bylo zařazení souhry s druhým nástrojem (popř. partnerem při čtyřruční hře), jejímž prostřednictvím žáci nabývali, či si již upevňovali, své interpretační i kooperativní dovednosti. Často však byly uplatněny klasické metody nácviku a řešení technických i uměleckých problémů, které ne vždy představovaly nejefektivnější cestu k dosažení cílů. Také menší využití sebehodnocení připravovalo učitele o významný nástroj umožňující práci s chybou. Volba repertoáru vždy neodrážela přání a představy žáka a měla vliv na přístup k nácviku i vlastní výkon. Rozdílné výsledky přinášela organizace kolektivních předmětů hudebního oboru. Tam, kde bylo zařazeno činnostní učení a účinná aktivizace zájmu, byli žáci soustředění a s chutí plnili zadané úkoly. Naopak chybějící motivace, nedostatečná dynamika, důraz na zvládnutí a upevnění učiva vedly k jejich pasivní účasti a postupné ztrátě pozornosti.

Výukové lekce tanečního oboru se vyznačovaly promyšlenou organizací a představovaly jednotný a pestrý celek. Zohledňovaly chronologii jednotlivých fází vzdělávacího procesu se střídáním činností a ohledem na věkové složení žáků. Využité formy účinně přispívaly k rozvoji jejich pohybových dovedností, hudebního a rytmického cítění, prostorové orientace, nechyběla výchova ke zdraví a podpora volných vlastností. Osobní zapojení pedagoga, názorné předvedení spolu s individuální podporou a pozitivní zpětnou vazbou vytvářely tvůrčí pracovní atmosféru a napomáhaly k dosažení stanovených cílů. Dynamika výuky, výběr hudebního doprovodu včetně klavírní korepetice byly vhodnými inspirativními prvky a přinášely žákům pocit uspokojení.

Vzdělávací proces ve výtvarném oboru směřoval k rozvoji jemné motoriky, základních dovedností při práci s plastickým materiálem, podpoře prostorového vnímání a tvořivosti. Důsledně uplatňovaný individuální přístup napomáhal k navození příznivého klimatu a zvyšoval sebedůvěru žáků, povzbudivě působilo také pozitivní využití chyby. Praktické ukázky spolu s průběžným seznamováním s postupem výroby cíleně vedly k upevnování jejich potřebných znalostí.

Efektivní organizace, formy a metody práce, důraz na individuální podporu a pozitivní atmosféru příznivě ovlivňovaly kvalitu vzdělávacího procesu v hodinách tanečního i výtvarného oboru. Přes příznivé klima bylo méně zřejmé cílené využívání moderních pedagogických přístupů a respektování rozdílných vzdělávacích potřeb žáků při výuce hudby.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacím programům

Škola dosahuje dobrých výsledků v oblasti sociálních dovedností žáků. S dospělými i mezi sebou komunikují otevřeně, dokáží respektovat názor druhého, chovají se k sobě přátelsky a ohleduplně. Ne vždy však umí vyjádřit své postoje a přání, zapojit se do diskuse či aktivně spolupracovat s ostatními s cílem přispět ke zdárnému dokončení společného díla.

Přiměřené znalosti prokazují žáci hudebního oboru v oblasti kulturních a historických souvislostí, což svědčí o pravidelném začleňování této problematiky do výuky. Mají povědomí o autorech hraných přednesových děl i jejich zařazení do slohových období. Orientují se v základních hudebních pojmech, grafickém záznamu díla, chápou rytmické a melodické zákonitosti a dokáží je použít v praxi. Ne vždy se jim však daří zvládnout intonační oblast hry. Interpretace složitějších technických i rytmických útvarů je často limitována problémy v držení nástroje a postavení rukou. Výrazové a dynamické složce chybí větší rozpětí a logicky vyvážené rozložení frází. Samostatné pronikání do tajů hudebního světa je pouze ojedinělým jevem. Absence sebehodnocení vlastního výkonu se projevuje zejména v kvalitě domácí přípravy a schopnosti identifikovat příčinu problému v procvičovaném úseku skladby.

Velmi dobrých výsledků dosahují žáci tanečního oboru. Odpovídajícím způsobem zvládají základy klasického tance včetně odborného názvosloví, chápou podstatu jednotlivých prvků, propojují je do krokových variací a uplatňují v náročnějších choreografiích. Získané dovednosti jsou schopni využít také v odlišných žánrových formách. Postupně získávají jistotu v postavení těla i jeho správném držení. Na dobré úrovni je jejich hudební cítění, dokáží vyjádřit charakter hudby při tanci i improvizaci, reagovat na rytmické i výrazové rozdíly vybrané skladby. Dobře se orientují v prostoru a úměrně svým dovednostem odhadují jeho možnosti. Mají povědomí o významu péče o zdraví, relaxačních, kondičních či uvolňovacích technikách souvisejících s tanečním uměním.

Nejmladší žáci výtvarného oboru znají podstatné vlastnosti užitého materiálu, zvládají základní činnosti související s jeho zpracováním, na přiměřené úrovni je jejich jemná motorika. Dokáží se soustředit a pracovat samostatně s dílčí individuální podporou, mají představu o výsledku i kvalitě provedení. Prokazují odpovídající znalost technologického postupu při práci s hlinou i různých forem jejího zpracování. Dlouhodobě dobré výsledky výtvarného oboru se projevují přijetím žáků na umělecké a průmyslové školy.

Zapojení do kulturního dění ve městě přináší škole úzkou spolupráci se zřizovatelem i místními organizacemi (např. domem seniorů, mateřskou a základní školou), partnerství rozvíjí i s okolními obcemi. Prezentace výsledků žáků při různorodých aktivitách přispívá k rozšiřování jejich společenského rozhledu a posilování sounáležitosti s rodným místem a jeho občany. Kromě pozitivní zpětné vazby, kterou škola získává díky těmto činnostem, zjišťuje výsledky vzdělávání standardními klasifikačními nástroji. Informace o úrovni dosažených dovedností a znalostí žáků čerpá z hodnocení každého z nich s respektem k jeho individuálním možnostem. Zákonní zástupci jsou s výsledky seznamováni průběžně prostřednictvím žákovských knížek, osobním kontaktem s vyučujícími či při interních koncertech. Škola se snaží o prohloubení vzájemných vztahů s rodiči a hledá nové formy spolupráce (burza společenského oblečení aj.).

Proces vzdělávání kultivuje osobnost žáků po stránce umělecké, vede je k pozitivnímu vztahu ke kultuře a rozvíjí jejich volní vlastnosti. Velmi dobré základy jim poskytuje v oblasti tanečního a výtvarného umění, odpovídající úrovně se méně daří dosahovat v hudebním oboru.

Závěry

- a) Pozitivní inspekční zjištění:
- škola se aktivně zapojuje do kulturního života ve městě, a tím prohlubuje spolupráci se zřizovatelem, dalšími partnery, napomáhá ke zpestření vzdělávací nabídky a rozvíjí příslušné kompetence svých žáků,
 - pro naplňování ŠVP ZUV má škola dobré personální podmínky, nejvýrazněji se odrážejí v kvalitě vzdělávacího procesu tanečního a výtvarného oboru,
 - pro vzdělávání škola vytváří příznivé klima, prostřednictvím pedagogického stylu respektujícího osobnost žáků rozvíjí jejich sociální dovednosti.
- b) Odstraněné nedostatky:
- v průběhu inspekční činnosti byla doplněna školní matrika a třídní knihy o část chybějících údajů o průběhu vzdělávání, dokumenty nyní obsahují všechny požadované údaje,
 - konkretizován byl školní řád a prokazatelně s ním byli seznámeni zaměstnanci školy,
 - podána byla žádost o změnu v rejstříku škol a školských zařízení týkající se výmazu literárně-dramatického oboru.
- c) Slabé stránky školy:
- nepříznivé prostorové a materiální podmínky,
 - nižší znalost a uplatňování moderních pedagogických přístupů projevující se v průběhu a výsledcích hudebního oboru,
 - absence využívání evaluačních procesů.
- d) Návrhy na zlepšení stavu školy:
- zaměřit pozornost na potřebnou údržbu a estetickou úpravu vnitřních prostor školy, v rámci možností aktivně hledat a využívat různorodé finanční zdroje,
 - rozpracovat hodnotící procesy ke všem oblastem, využívat zjištěné výsledky k identifikaci slabých míst a přijímat opatření k jejich minimalizaci,
 - věnovat zvýšenou péči vzdělávacímu procesu a výsledkům v hudebním oboru, aplikovat účinné pedagogické přístupy vedoucí k důsledné individualizaci vzdělávání,
 - ve výše uvedených oblastech prohlubovat potřebné profesní předpoklady pedagogů cíleným dalším vzděláváním.
- e) V uplynulém období došlo ke změně ve vedení školy i k postupné obměně pedagogického sboru. Posun v oblasti materiálních podmínek je s ohledem na charakter a potřeby uměleckého vzdělávání méně výrazný. Kvalitu vzdělávacího procesu se škole daří postupně zvyšovat jen v některých oborech.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina školy s účinností od 1. července 2010
2. Výpis ze správního řízení o zápisu změny v rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 16. srpna 2012, čj. MSMT-29827/2012-25
3. Jmenování do funkce ředitele základní umělecké školy s účinností od 1. srpna 2012
4. Školní matrika (přihlášky k základnímu uměleckému vzdělávání, katalogové listy všech oborů, protokoly o komisionálních zkouškách) - školní rok 2013/2014
5. Rozvrh hodin pro školní rok 2013/2014
6. Třídní knihy pro individuální a skupinovou výuku - školní rok 2012/2013 a 2013/2014
7. Třídní knihy pro kolektivní výuku - školní rok 2012/2013 a 2013/2014
8. Výkazy třídních knih a Výkazy žáků a vyučovaných hodin - školní rok 2013/2014
9. Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání, čj. 01/Se/2012, platný od 1. září 2012
10. Školní řád s účinností od 3. září 2012 s poslední aktualizací k 26. únoru 2014
11. Organizační řád s účinností od 3. září 2012
12. Kniha úrazů vedená od 2. září 2012
13. Doklady o dosaženém vzdělání a dalším vzdělávání pedagogických pracovníků
14. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ze dne 3. září 2012
15. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní rok 2012/2013 a 2013/2014
16. Hodnotící dokumentace školy - školní rok 2012/2013

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

(razítko)

Mgr. Ivana Bečková, školní inspektorka

Mgr. Ivana Bečková v. r.

Mgr. Jiří Bečka, odborník pro základní umělecké
vzdělávání

Mgr. Jiří Bečka v. r.

Ve Svitavách dne 17. března 2014

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

(razítko)

David Serbousek, ředitel školy

David Serbousek v. r.

V Jablonném nad Orlicí dne 20. března 2014

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.